

Informacje o wskaźnikach referencyjnych WIRON i WIRON Stopa Składana oraz ryzykach związanych z ich stosowaniem

Rozporządzenie BMR i wskaźniki referencyjne

Rozporządzenie BMR zostało wprowadzone, aby podnieść wiarygodność wskaźników referencyjnych dla użytkowników, w tym:

- zapewnić wysoką jakość wskaźników referencyjnych – zwiększyć ich dokładność, solidność i rzetelność,
- w większym stopniu oprzeć wskaźniki referencyjne na danych transakcyjnych,
- zapobiegać manipulacjom wskaźnikami referencyjnymi.

Opracowywanie wskaźników referencyjnych jest działalnością regulowaną, która wymaga zezwolenia właściwego organu nadzoru.

Przepisy rozporządzenia BMR wraz z jego aktami wykonawczymi określają wymogi dla podmiotów, które:

- opracowują wskaźniki referencyjne (administratorów),
- przekazują administratorowi dane do wyznaczania wartości wskaźnika referencyjnego.

Wskaźniki referencyjne stóp procentowych, np. WIRON, WIRON Stopa Składana, WIBOR, EURIBOR:

- 1) pełnią istotną rolę na międzynarodowych rynkach finansowych,
- 2) są używane w transakcjach finansowych, np. kredytach, depozytach, instrumentach pochodnych, obligacjach i produktach strukturyzowanych,
- 3) służą do pomiaru określonej rzeczywistości gospodarczej.

Od ich wysokości zależą zobowiązania finansowe, które wynikają z umów opartych na zmiennej stopie procentowej.

Przykład:

Oprocentowanie kredytów i pożyczek może zależeć od:

- zmiennego elementu, jakim jest wskaźnik referencyjny,
- marży, która najczęściej jest stała przez całą umowę.

Czym są wskaźniki referencyjne i kto je wyznacza

Wartości wskaźników referencyjnych wyznacza jego administrator. Administratorzy opracowują wskaźniki według określonej przez siebie metody i pod nadzorem właściwych organów. Robią to w sposób niezależny od nas (Santander Bank Polska).

Wartości danego wskaźnika referencyjnego publikuje administrator, który ma zezwolenie organu nadzoru na jego opracowywanie. Administrator określa metodę, według której jest wyznaczana wartość wskaźnika referencyjnego. Wartość tego wskaźnika jest wynikiem pomiaru określonego rynku bazowego (pewnej rzeczywistości ekonomicznej). Może to być np. cena depozytu na rynku międzybankowym lub oprocentowanie depozytów przyjmowanych przez banki od innych instytucji finansowych i dużych przedsiębiorstw. Wartość ta zmienia się w zależności od sytuacji ekonomicznej.

Administrator ma obowiązek:

- 1) tak dobierać metodę opracowywania wskaźnika referencyjnego, aby była ona zgodna z przepisami prawa. Ważne jest, by pomiar rynku bazowego był jak najbardziej dokładny i rzetelny, a dane wykorzystane do takiego pomiaru były odpowiedniej jakości,
- 2) przeprowadzać przegląd przyjętej metody opracowywania wskaźnika referencyjnego pod kątem:
 - adekwatności tej metody do pomiaru rynku bazowego,
 - dostosowania metody do zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej,
 - zgodności z przepisami prawa,
 - wymogów organów nadzoru,
- 3) opublikować komunikat i dokument konsultacyjny przed zmianą metody. Ten proces nadzoruje właściwy organ.

Jeśli zmieni się metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego, może to spowodować zmianę jego wartości.

Dodatkowe informacje

Od wielu lat w umowach i instrumentach finansowych dominowały odwołania do wskaźników referencyjnych typu IBOR, takich jak WIBOR, LIBOR lub EURIBOR. Przez długi czas ich forma i metoda wyznaczania nie zmieniały się. Od 2014 r. na świecie trwa dyskusja nad reformą wskaźników referencyjnych i dostosowaniem ich do współczesnych realiów rynkowych. W efekcie podjęto decyzję o:

- reformie wskaźników WIBOR i EURIBOR,
- stopniowej likwidacji wskaźnika LIBOR i zastąpieniu go nowymi wskaźnikami, tzw. wskaźnikami RFR (z ang. Risk-Free Rates, wskaźniki wolne od ryzyka).

W lipcu 2022 r. Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR) rozpoczęła prace, nad wprowadzeniem na polski rynek alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. Nowy wskaźnik referencyjny miał się opierać na transakcjach typu overnight (O/N), które są obliczane codziennie. We wrześniu 2022 r. Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej (KS NGR) opublikował *Mapę Drogową* procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID. Informacje i komunikaty o wskaźnikach referencyjnych, które opracowała Narodowa Grupa Robocza, są na stronie Komisji Nadzoru Finansowego (https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Wskazniki_referencyjne).

We wrześniu 2022 r. KS NGR podjął decyzję o wyborze indeksu WIRON¹ jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. WIRON docelowo ma zastąpić wskaźniki WIBOR i WIBID.

Jakie są skutki zawarcia z nami umowy, która zawiera odniesienie do wskaźnika referencyjnego

Jeśli zawierają Państwo umowę, która odnosi się do wskaźnika referencyjnego, akceptują Państwo ryzyko zmiany jego wartości.

Ważne!

Strony umowy przyjmują do wiadomości, że zmiana wartości wskaźnika referencyjnego, określonego w danej umowie, nie zmienia tej umowy.

¹ Pierwotnie indeks ten (również w momencie dokonywania wyboru przez KS NGR) nosił nazwę WIRD.

Zmiana sposobu oprocentowania

Aby naliczyć oprocentowanie dla kolejnego okresu odsetkowego, wykorzystamy wskaźnik referencyjny, który opublikował jego administrator.

Ryzyka, które dotyczą różnych wskaźników referencyjnych

Ze stosowaniem wskaźników referencyjnych wiążą się ogólne ryzyka:

- administrator z przyczyn regulacyjnych lub biznesowych może zmienić wskaźnik referencyjny lub metodę jego wyznaczania,
- administrator może podjąć decyzję o zakończeniu opracowywania danego wskaźnika,
- odpowiedni organ może cofnąć administratorowi zezwolenie na opracowywanie wskaźnika,
- wskaźnik referencyjny może przestać być reprezentatywny dla danego rynku lub realiów gospodarczych (np. gdy podmioty przestaną przekazywać dane niezbędne do opracowywania wskaźnika),
- właściwy organ nadzoru może zdecydować, że wskaźnik referencyjny utracił wiarygodność pomiaru danego rynku bazowego (administrator lub organ nadzoru stwierdza to oświadczeniem),
- wskaźniki referencyjne mogą przestać być publikowane lub opracowywane:
 - w całości (np. jeśli WIRON przestanie istnieć) lub
 - w odniesieniu do konkretnego tenoru (np. jeśli rodzina wskaźników WIRON Stopa Składana nadal będzie istnieć, ale WIRON 6M Stopa Składana nie będzie już opracowywany),
- odpowiednie wskaźniki alternatywne mogą nie być wyznaczone.

Ryzyko zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego

Podmiot, który opracowuje wskaźnik referencyjny, otrzymał na to zezwolenie w ramach działalności, którą prowadzi. Podmiot ten może wprowadzić zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika w sposób, który opisał w dokumentacji. Administrator publikuje tę dokumentację na swojej stronie internetowej.

Zmiana metody opracowywania wskaźnika wymaga konsultacji publicznych. W czasie konsultacji administrator określi zakres proponowanej zmiany i jej uzasadnienie.

Uzasadnieniem dla administratora do zmiany metody może być konieczność dostosowania jej do:

- wymogów rozporządzenia BMR,
- wytycznych organu nadzoru,
- rekomendacji jednostki nadzorczej.

Jeśli administrator wprowadzi zmianę, wartość wskaźnika może się zmienić. Wtedy podwyższenie albo obniżenie wartości wskaźnika może wpłynąć na:

- wartość wzajemnych świadczeń (w związku z umową) pomiędzy Państwem a nami,
- wycenę instrumentu finansowego lub produktu finansowego, który Państwo posiadają.

Zmiana metody, zmiana definicji lub inna istotna zmiana wskaźnika nie jest zmianą umowy, nawet jeśli wpływa na wartość wskaźnika referencyjnego.

Ryzyko zaprzestania przez administratora opracowywania wskaźnika referencyjnego trwale lub czasowo

Administrator może trwale przestać opracowywać wskaźnik. Może to zrobić tak, jak opisał to w dokumentacji wskaźnika, którą opublikował na swojej stronie internetowej. W przypadku wskaźników referencyjnych trwałe zaprzestanie ich opracowywania odbywa się zgodnie z ściśle określoną procedurą, przy współpracy z organem nadzoru.

Administrator może zdecydować, że zaprzestanie opracowywać wskaźnik referencyjny:

- z przyczyn biznesowych,
- jeśli uzna, że dane do opracowywania wskaźnika, nie są reprezentatywne dla rynku lub realiów gospodarczych, które ten wskaźnik mierzy.

Zaprzestanie opracowywania wskaźnika wymaga konsultacji publicznych. Trwają one zazwyczaj kilka miesięcy. W tym czasie administrator określa datę, od której zamierza zaprzestać opracowywać wskaźnik.

Metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego wskazuje, że istnieją okoliczności, w których administrator może nie być w stanie wyznaczyć wartości tego wskaźnika w danym dniu.

Przykład:

Administrator nie wyznaczy wartości wskaźnika, jeśli w danym dniu nie otrzyma wystarczającej ilości niezbędnych danych.

Administrator może trwale lub czasowo przestać opracowywać wskaźnik. Wówczas może zdarzyć się, że nie będziemy mogli wykorzystać go, do ustalenia wartości wzajemnych świadczeń, które wynikają z umowy. W takiej sytuacji zastosujemy postanowienia tej umowy, które określają, jakim wskaźnikiem referencyjnym zastąpimy znikający wskaźnik.

Wskaźnik WIRON

We wrześniu 2022 r. KS NGR podjął decyzję o wyborze indeksu WIRON jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej dla rynku złotego.

W lutym 2023 r. Komisja Nadzoru Finansowego ogłosiła, że indeks WIRON stał się wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu Rozporządzenia BMR.

WIRON jest indeksem stopy procentowej, opracowywanym na podstawie danych, które dotyczą transakcji depozytowych. Przedstawia średni poziom stopy procentowej ważonej wolumenem. Ten wolumen to kwota nominalna jednodniowych transakcji depozytowych. Transakcje zawierają instytucje kredytowe, finansowe i duże przedsiębiorstwa z bankami, które następnie przekazują dane do tego wskaźnika (lista banków jest dostępna na stronie internetowej administratora GPW Benchmark S.A. <https://gpwbenchmark.pl/>).

Administrator określa WIRON jako indeks stopy procentowej, która jest bliska stopie wolnej od ryzyka. Oznacza to stopę procentową mierzoną przy założeniu ograniczenia ryzyka rynkowego, w tym ryzyka:

- oczekiwań rynkowych co do kształtowania się stóp w przyszłości,
- płynności,
- kredytowego.

Wskaźniki WIRON Stopa Składana

Wskaźniki WIRON Stopa Składana to rodzina wskaźników stopy procentowej (w rozumieniu art. 3 ust 1 pkt 4 BMR). Mierzą one stopę procentową, która jest obliczona w oparciu o składaną stopę procentową dla określonego terminu zapadalności.

Wskaźniki WIRON Stopa Składana powstają przez złożenie wskaźników WIRON z poszczególnych dni roboczych dla określonego predefiniowanego wstecz terminu zapadalności. Odbywa się to zgodnie z metodą, którą ustalił administrator. Opis metody jest dostępny na stronie internetowej administratora <https://gpwbenchmark.pl/>.

Rodzina Wskaźników Składanych WIRON obejmuje:

1) WIRON Stopy Składane dla predefiniowanych wstecz terminów zapadalności:

- a) WIRON 1M Stopa Składana
- b) WIRON 3M Stopa Składana
- c) WIRON 6M Stopa Składana

2) Indeks jednopodstawowy:

- a) WIRON Indeks Jednopodstawowy.

Pełna dokumentacja wskaźników WIRON i WIRON Stopa Składana jest na [stronie internetowej](#) administratora i obejmuje m.in.:

- opis kluczowych elementów metody,
- listę banków, które przekazują dane na potrzeby obliczania wskaźników,
- oświadczenie o wskaźniku referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 rozporządzenia BMR),
- procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg, które dotyczą wyznaczania wskaźnika referencyjnego.

Nazwa i dane adresowe administratora WIRON i WIRON Stopa Składana

GPW Benchmark S.A. jest polską spółką akcyjną.

Siedziba: ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa.

Dane kontaktowe znajdą Państwo na www.gpwbenchmark.pl/kontakt.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 wraz ze wszelkimi późniejszymi zmianami (rozporządzenie BMR).

Rozporządzenie BMR stosuje się bezpośrednio w Polsce w pełnym zakresie od dnia 1 stycznia 2018 r.